

Силабус
навчальної дисципліни
«Філософія»

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (англійська мова та література)»
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: 014.021 Англійська мова і література)
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти – перший.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90	очна (денна)	16	14	60	екзамен
3 / 90	заочна (дистанційна)	4	4	82	екзамен

Семестр: весняниц

Мова навчання: українська

Ключові слова: гуманізм, закон, тенденції, розвиток, постмодерн, дискурс, концепт, синергетика.

Предметом навчальної дисципліни є найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства та свідомості.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Філософія» – поглиблення наявного стану світоглядної культури і навичок абстрактного мислення.

Формування і розвиток сучасної світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді неможливе без філософії як теоретичної основи світобачення та певного методу відношення до світу. Філософська культура студента зумовлює як адекватне сприйняття ним навчального матеріалу практично всіх наук, так і виступає передумовою його формування як особистості. Філософська підготовка студентства зумовлює також ефективність виховної роботи, оскільки підвищує загальну культуру мислення, вміння раціонально відібрати з потоку наукової інформації необхідний матеріал. Оволодіння філософією сприяє становленню самосвідомості, інтелектуальному розвитку, вмінню знаходити оптимальний вихід з ціннісно-кризових ситуацій.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія» є опанування філософію як специфічною формою людського знання, що є водночас наукою та формою суспільної свідомості, розкриття специфіки і значення філософії як науки; вивчення основних філософських законів, що є універсальними законами розвитку природи, суспільства, індивіда; оволодіння основами теорії аргументації та доказу; розуміння взаємозв'язку філософії та релігії, їх історичного взаємовпливу; засвоєння основних сучасних світоглядних парадигм, вміння критично ставитись до них; ознайомлення з основними проблемами аксіології, в тому числі і в контексті пошуків сенсу життя.

Компетентності та програмні результати навчання:

ІК (Інтегральна компетентність):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ЗК (Загальні компетентності):

ЗК 1. Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 5. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ПРН (Програмні результати навчання):

ПРН 3. Мати здатність до ефективного спілкування в різних сферах; брати участь у дискусіях, відстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки.

ПРН 15. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 17. Вчитися впродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію з високим рівнем автономності.

Зміст курсу:

Тема 1. Виникнення філософії. Світогляд. Структура світогляду. Історичні типи світогляду (міфологія, релігія, філософія як наука). Предмет і природа філософського знання. Філософія як специфічний тип знання. Структура філософського знання. Методологія і функції філософії. Еволюція предмету філософії. Теоретичне і духовно-практичне значення філософії. Основне питання філософії. Різновиди ідеалізму. Історичні форми матеріалізму. Поняття вульгарного матеріалізму. Проблема пізнаваності світу. Гносеологічний оптимізм та агностицизм.

Тема 2. Проблема методу в філософії. Поняття методу в філософії. Метафізика і діалектика. Поняття діалектики. Діалектика як специфічний метод пізнання і відтворення дійсності. Об'єктивна та суб'єктивна діалектика. Тотожність та відмінність. Протилежність та суперечність. Закони діалектики. Закон та закономірність. Формування діалектичних ідей в античному світі. Діалектика і софістика. Суперечність. Метафізика як вчення про найбільш загальні основи буття.

Тема 3. Основні поняття та ідеї гносеології. Загальні уявлення про теорію пізнання, її предмет і метод. Поняття «знання» і «пізнання». Багатоманітність форм пізнання. Поняття «гносеологія» («епістемологія»). Становлення гносеології в історії філософії та її місце в системі філософського знання. Діалектика як теорія пізнання. Об'єкт, суб'єкт і джерела пізнання. Специфіка агностицизму і скептицизму. Чуттєве і раціональне пізнання. Сенсуалізм і раціоналізм. Проблема розуміння в пізнанні. Основні форми чуттєвого і раціонального пізнання. Розуміння як засіб пізнання. Феномен ірраціональності. Мислення і досвід. Суперечності мислення та їх джерела. Проблема істини та її критеріїв. Істина: об'єктивна, абсолютна й відносна. Діалектика істинності та омани. Мислення і мова. Штучні мови та їх роль в сучасній науці. Чи може мислити машина? Наукове знання, його мова та особливості. Ідея та форми її реалізації.

Тема 4. Філософія Стародавньої Індії та Китаю. Виникнення індійської філософії. Ортодоксальні ведичні філософські системи: веданта, міманса, ньяя, вайшешика, санкх'я, йога. Неортодоксальні школи адживіки і чарвака-локаятіків. Ядричха-вада і свабхава-вада про випадковий збіг обставин та строгу внутрішню закономірність. Основні категорії

індійської філософії. Священні книги китайської освіченості. Онтологія даосизму. «Даодецин». Конфуціанство. Мен-цзи. Лунь-Юй. Принцип «виправлення імен». Мо-цзи. Легізм законників філософської школи фа-цзя.

Тема 5. Антична філософія. Гноми «7 мудреців». Пошук першооснови світу в ранніх філософських системах. Мілетська натурфілософія: Фалес, Анаксимандр і Анаксімен. Діалектика Геракліта. Метафізика елеатів. Досократики: магія чисел Піфагора, «стихії» Емпедокла, «нус» Анаксагора. Етичний релятивізм софістики. Даймоніон і маєвтика Сократа. Автаркія кініків і гедонізм кіренаїків. Атомізм Левкіппа-Демокріта, Лукреція Кара, Епікура. «Ейдоси» і абсолютний ідеалізм Платона. Неоплатонізм. Енциклопедизм Арістотеля і його вплив на розвиток філософської думки. «Атараксія» скептиків. Фаталізм стоїків.

Тема 6. Середньовічна філософія. Філософія відродження. Специфіка філософських вимірів світу в Середні віки. Проблема доказу буття Бога. Апологетика. Патристика. Схоластика. Суперечка номіналістів і реалістів про універсалії. Пояснення теодицеї. П'єр Абеляр. Ерігуена. Дунс Скотт. Вільгельм Оккам. Ансельм Кентерберійський. Августин Блаженний. Фома Аквінський. Поняття гуманізму. Антропоцентризм як основна світоглядна парадигма. Філософія гуманізму. Натурфілософія нового природознавства Пантеїзм Джордано Бруно. Філософія політики: ідеологія централізованої держави і теорія природного права. Утопічний соціалізм.

Тема 7. Енциклопедична філософія просвітництва. Енциклопедична філософія Просвітництва: Д. Дідро, Д. Толанд, П. Гассенді, П. Бейль, Вольтер, Кондільяк, Гельвецій, Ламетрі, Гольбах, Географічний детермінізм Ш. Монтеск'є. Проблема походження держави в філософії Ж.-Ж. Руссо. Метафізичний матеріалізм та атеїзм.

Тема 8. Німецька класична філософія. Марксистська філософія. Трансцендентальний ідеалізм. І. Канта. Діалектика Фіхте і Шеллінга. Суперечність методу і системи в «абсолютному діалектичному ідеалізмі» Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха. Марксизм-ленінізм: філософія з позицій гегемонії пролетаріату. Діалектичний та історичний матеріалізм. Матеріалістична діалектика. Політична економіка. Науковий соціалізм і комунізм. Діалектика природи. Ленінізм.

Тема 9. Вітчизняна філософія. Міфологія давніх українців. Духовні витоки української філософської культури. Філософська думка в Україні після розпаду Київської Русі. Розвиток філософських ідей в Україні у ХУІІІ-ХІХ ст. Г. С. Сковорода. Києво-Могилянська академія. «Філософія серця» П. Юркевича. Т. Шевченко, І. Франко. Богопошукувачі: О. М. Бердяєв, Л. І. Шестов, В. С. Соловйов, П. Флоренський, Г. Шпет. Ідея соборності. Антропоцентричність російської філософії. Революційні демократи: Герцен, Чернишевський, Добролюбов. Символізм А. Ф. Лосева.

Тема 10. Позитивізм. Позитивізм: виникнення, сутність та етапи розвитку Огюст Конт про обґрунтування методу позитивного мислення. Філософія махізму. Принцип економії мислення. Пост позитивізм і неопозитивізм. Практична філософія: прагматизм і інструменталізм. Філософія науки: структуралізм. Критична теорія.

Тема 11. Теорія психоаналізу. Теорія психоаналізу. Структура психіки з точки зору З. Фрейда. Поняття сублимації. Комплекси Едіпа і Електри. Теорія архетипів К. Юнга. Колективне підсвідоме. Релігія як колективний невроз людства. Філософія психологізму: фрейдизм, біхевіоризм, неофрейдизм.

Тема 12. Філософська герменевтика. Екзистенціалізм. Герменевтика як метод суспільних наук. Поняття «тлумачення». Мова як конкретне втілення реальності. Феноменологія Е. Гуссерля. Проблема розуміння в творах Г. Г. Гадамера, Дільтея, Шлейєрмахера. «Філософія життя»: Ф. Ніцше. Екзистенціалізм: М. Хайдеггер, К. Ясперс, А. Камю, Ж.-П. Сартр, Г. Марсель, М. О. Бердяєв, М. Бубер. Поняття пограничної ситуації. Непізнаванність екзистенції.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність давати ґрунтовні відповіді за вивченим матеріалом, мати власні судження щодо ключових питань Філософії, брати участь в обговоренні дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Методи навчання: Студентоцентроване проблемно-орієнтоване навчання проводиться низкою методів. За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні (лекція, бесіда-повідомлення, репродуктивна), наочні (демонстрування, самостійне спостереження), практичні (практичні роботи, дослідні роботи). За основними дидактичними завданнями: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок. За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проектор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі зроблених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі усного екзамену, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час поточного контролю та підсумкового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні заняття	8		
Практичні заняття	42		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Лекційне заняття 1	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3		1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 4			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 5				1	1	1	1

Лекційне заняття 6					1	1	1
Лекційне заняття 7						1	1
Лекційне заняття 8							1
Всього	2	3	4	5	6	7	8
Практичне заняття 1	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 2	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 3	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 4	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 5	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 6	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 7	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Всього	15	22	25	27	33	38	42
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Екзаменаційне питання 1	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 2	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 3	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття: вибрані філософські етюди. Київ: Дух і літера, 2012. 473 с.
2. Баумейстер А. Буття і благо: монографія. Вінниця: Т. П. Барановська, 2014. 417 с.
3. Бурдьє П. Практичний глузд / ререклад з французької О. Йосипенко, С. Йосипенка, А. Дондюка; за ред. С. Йосипенка. Київ: Український центр духовної культури, 2003. 528 с.

4. Возний І. Дохристиянські вірування давнього населення України: конспект лекцій. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2011. 271 с.
5. Гільдебранд Д. Що таке філософія? Львів: Колесо, 2008. 244 с.
6. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2004. 485 с.
7. Грані людського буття: позитивні та негативні виміри антропокультурного: монографія / Є. І. Андрос та ін. Київ: Наукова думка, 2010. 349 с.
8. Гудінг Д., Леннокс Дж. Світогляд: для чого ми живемо і яке наше місце у світі / груповий пер. з рос. зі звіткою з англ. оригіналом під заг. ред. М. А. Жукалюка. Київ: Укр. Біблійне Тов-во, 2003. 416 с.
9. Гуссерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки. Київ: ППС-2002, 2009. 356 с.
10. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії. *Філософська думка*. 2002. № 3. С. 134-149.
11. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии / пер. с нем. А. В. Михайлова. Москва: Академический проект, 2009. 489 с.
12. Ємельяненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. – Слов'янськ, 2019. – 365 с.
13. Кант І. Критика чистого розуму / пер. з нім. та примітки Ігоря Бурковського. Київ: Юніверс, 2000. 500с.
14. Карась А. Міфотворчість як соціокультурна проблема розуміння і раціональності. *Вісник Київського національного університету імені Т.Шевченка. Філософія, політологія*. 2001. Вип. 33. С. 25-38.
15. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. Київ: Дух і літера, 2012. 278 с.
16. Кримський С. Під сигнатурою Софії. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 367 с.
17. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / матеріали упорядкував і здійснив наукову редакцію Анатолій Карась. Мюнхен; Львів: Український вільний університет, 1995. 164 с.
18. Кун Т. Структура наукових революцій / пер. с англ. И. З. Налетова. Москва: АСТ, 2009. 317 с.
19. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії. Друге видання (доповнене): навчальний посібник / Анатолій Салій, Наталія Зінченко, Олег Біланов. – Полтава: Дивосвіт, 2018. – 192 с.
20. Салій А.В., Ющенко Ю.П., Кустарьова Л.П. Словник філософських та релігійних термінів. - Полтава, ВДНЗУ «УМСА», 2014. – 56 с. 4. Салій А.В. Історія філософії / Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. – Полтава: вид-во ФОП Болотін, 2014. – 136 с.
21. Ющенко Ю.П. Основи філософських знань. Навчальний посібник. – Полтава: Дивосвіт, 2015, - 252 с.

Допоміжні:

1. Бауман З., Донскіс Л. Моральна сліпота: втрата чутливості у плінній сучасності / переклад з англійської О. Буценка. Київ: Дух і Літера, 2014. 271 с.
2. Бойченко М. Системний підхід у соціальному пізнанні: ціннісні та функціональні аспекти: монографія. Київ: Промінь, 2011. 319 с.
3. Бондаревич І. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій: навч. посібн. Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. 251 с.
4. Бродецький О. Є., Чорний І. П. Новочасний раціоналізм і післяпросвітницький ірраціоналізм: навч. посібник. Чернівці: Рута, 2003. 86 с.
5. Бучин О. П. Онтологія: навчальний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 107 с.

6. Газнюк Л. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття: монографія. Київ: Видавець ПАРАПАН, 2008. 366 с.
7. Гнатенко П. Феномен природи человека: монографія. Київ: Вища освіта, 2014. 267 с.
8. Держко І. Метафізика аксіологічних смислів буття людини. Львів: Світ, 2009. 263 с.
9. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / Л. Р. Безугла та ін.; Міністерство освіти і науки України, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків: Константа, 2005. 354 с.
10. Духовні цінності в умовах глобальних цивілізаційних трансформацій: монографія / за заг. ред. Т. І. Власової, Т. М. Талько. Дніпропетровськ: Видавництво Маковецький, 2009. 397 с.
11. Зайцев М. Особистісне буття в смисловому полі європейської культури: монографія. Київ: Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. 199 с.
12. Іванова К. А. Філософія: кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів / за заг. ред. К. А. Іванової. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. 472 с.
13. Кавалеров А. Цінність у соціокультурній трансформації. Одеса: Астропринт, 2001. 220 с.
14. Калуга В. Грані самопізнання та ідентифікації людини: монографія. Київ: Компринт, 2013. 290 с.
15. Кобяков О. Вступ до метафізики : короткий нарис теорії буття. Суми: Видавництво Сумського державного університету, 2009. 175 с.
16. Кошарний С. Феноменологічна концепція філософії Е. Гусерля: критичний аналіз: монографія. Київ: Український центр духовної культури, 2005. 369 с.
17. Кравець М. Проблема пізнання та самопізнання в історії філософії: збірник наукових праць. Львів: Ліга-Прес, 2012. 142 с.
18. Кулик О. В. Філософія: навч. посібн. для вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації. Дніпропетровськ: Монолит, 2013. 690 с.
19. Лаппо В. В. Філософія: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. 242 с.
20. Людина в сучасному цивілізаційному процесі: філософсько-культурологічні та етико-естетичні виміри: монографія / М. М. Бровко та ін.; відповідальний редактор М. М. Бровко. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2014. 542 с.
21. Мельник В. Соціальні виміри екзистенціалів людського буття. Слов'янськ: Б. І. Маторін, 2012. 366 с.
22. Мінаков М. Історія поняття досвіду: монографія. Національний університет «Киево-Могилянської академії». Київ: Парапан, 2007. 378 с.
23. Мірчук І. Естетика / за ред. М. Шафовала. Мюнхен, Український Вільний Ун-т., 2003. 108 с.
24. Мулярчук Є. На межі буття: філософія конечності людського буття та етика. Національна академія наук України, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди. Київ, 2012. 174 с.
25. Онофрійчук О. А. Філософія: навчально-методичний посібник. Херсон: Д. С. Грінь, 2014. 222 с.
26. Онтологія людини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. В. Лях та ін.; за редакцією В. В. Ляха, Л. І. Мозгового. Слов'янськ: СДПУ, 2004. 229 с.
27. Осипов А. О. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. 60 с.
28. Основи соціальної філософії: навчальний посібник / В. І. Воловик та ін.; під заг. ред. В. І. Воловика. Запоріжжя: Просвіта, 2012. 319 с.

29. Пазенок В. Людина і всесвіт: до проблеми формування сучасної світоглядної культури. Київ: Знання України, 2015. 98 с.
30. Петрук Н. К., Борканюк А. Б. Філософія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Хмельницький: ХНУ, 2012. 283 с.
31. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: курс лекцій / В.Л. Петрушенко, – Львів, 2013. – 296 с.
32. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій / В.Л. Петрушенко, – Львів, 2016. – 504 с.
33. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання. Львів: Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 2000. 295 с.
34. Підлісний М. М., Шубін В. І. Цінності та буття особистості: монографія. Дніпропетровськ: ДДФА, 2005. 127 с.
35. Повар А. М., Сулятицька Т. В. Філософія навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Д. Г. Зволейко, 2015. 163 с.
36. Попов М.В. Філософія: підручник. – К.: ВСВ «Медицина», 2011. Бабич В. Осноvy современной онтологий: методология, проблемы, перспективы : монография. Харків: ИНЖЭК, 2006. 295 с.
37. Сакун А. В. Евристика сучасності: знання, інновація, творчість : монографія. Київ: Книга, 2015. 351 с.
38. Сепетий Д. П. Свідомість як суб'єктивність: таємниця. Запоріжжя: Запорізький державний медичний університет, 2011. 256 с.
39. Ситник О. Культурна антропологія: походження людини і суспільства: посібн. для студентів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 179 с.
40. Соболь О. М. Постмодерн і майбутнє філософії. Національна академія наук України, Інститут філософії. Київ: Наукова думка, 1997. 185 с.
41. Сосна В. П. Філософія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, випр. Хмельницький: ХНУ, 2009. 386 с.
42. Соціальне пізнання: монографія / В. М. Бабаєв та ін.; за загальною ред. О. С. Пономарьова. Харків: ХНУМГ, 2014. 320 с.
43. Степаненко І. В. Метаморфози духовності в ландшафтах буття. Міністерство освіти і науки України, Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. Харків: ОВС, 2002. 255 с.
44. Сучасне буття філософії: філософія в єдності культурно-історичного процесу / відпов. ред. Ю. О. Шабанова. Дніпропетровськ: НГУ, 2013. 166 с.
45. Таран В. О., Зотов В. М., Резанова Н. О. Соціальна філософія: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 270 с.
46. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів за ред. Л.В. Губерського. – Харків: Фоліо, 2013.
47. Християнські цінності: історія і погляд у третє тисячоліття / ред. кол. І. Д. Пасічник (голова) та ін. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2002. 527 с.
48. Цимбал Т. В. Людина у пошуках ґрунту: монографія. Київ, Кривий Ріг: Видавничий дім, 2010. 282 с.
49. Чешко В. Філософія: навчальний посібник / О. М. Кузь та ін.; за заг. ред. В. Ф. Чешка. Харків: Видавництво ХНЕУ, 2013. 263 с.
50. Шамша І. Суперечливість буття як джерело філософського мислення: монографія. Одеса: Фенікс, 2010. 191 с.
51. Шевченко С. Л. Автентичність людського буття у філософії екзистенціалізму. Київ: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, 2012. 205 с.
52. Щукін Є. Основні напрямки сучасної філософії: феноменологія, психоаналіз, екзистенціалізм, герменевтика, структуралізм, постструктуралізм : навчальний посібник / Є. О. Щукін, О. В. Патлайчук, І. Є. Чугуєва. Миколаїв: Видавництво НУК ім. адм. Макарова, 2009. 115 с.

Інформаційні ресурси

1. Доступ до повнотекстових книг з філософії nehudlit.ru (<https://www.nehudlit.ru/books/subcat359.html>)
2. Бібліотека філософської літератури (http://dumka.ho.ua/books_kf.htm). Бібліотека філософської літератури кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка
3. Електронна бібліотека (<http://relig-library.pstu.ru/books.php?page=0>) «Релігієзнавство і російська релігійна філософія у виданнях XVIII - н. XX ст.» Колекція «електронних факсиміле» видань, що відображають шлях розвитку філософської та релігієзнавчої думки
4. Підручники з філософії в он-лайн доступі (http://www.ph4s.ru/book_gum_phylos.html) Некомерційний проект, створений з метою надання допомоги школярам та студентам у вивченні філософії та інших предметів. На цьому ресурсі розміщені: підручники, задачник, лекції, інші навчальні посібники
5. Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». (<http://www.gileya.org/>) Фахове видання з філософських, політичних та історичних наук. Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.
6. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>)
7. Студентська бібліотека «Читалка». (<http://chitalka.net.ua/zmist/filosofija.html>) Бібліотека пропонує безкоштовні електронні підручники з філософії.
8. Бібліотека світової літератури. (<http://www.ae-lib.org.ua/>) Оригінали та переклади.
9. Філософський портал. (<http://philosophy.ru/>)

4. Методи навчання: лекції, семінарські заняття, самостійна підготовка, екскурсії до музеїв, підготовка розгорнутих повідомлень, виконання невеликих досліджень.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (достатньо)

35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)